

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 60.537/VR
van 23 december 2016

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap ‘houdende instemming met het verdrag nr. 188 betreffende het werk in de visserijsector, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zesennegentigste zitting in Genève op 14 juni 2007’

Op 25 november 2016 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap ‘houdende instemming met het verdrag nr. 188 betreffende het werk in de visserijsector, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zesennegentigste zitting in Genève op 14 juni 2007’.

Het voorontwerp is door de verenigde kamers onderzocht op 20 december 2016. De verenigde kamers waren samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, voorzitter, Pierre LIÉNARDY, kamervoorzitter, Martine BAGUET, Wilfried VAN VAERENBERGH, Bernard BLERO en Wouter PAS, staatsraden, Marc RIGAUX, Michel TISON, Sebastien VAN DROOGHENBROECK en Marianne DONY, assessoren, Colette GIGOT en Wim GEURTS, griffiers.

De verslagen zijn uitgebracht door Roger WIMMER, eerste auditeur, en Jonas RIEMSLAGH, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 december 2016.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe instemming te verlenen met het Verdrag nr. 188 ‘betreffende het werk in de visserijsector’, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zesennegentigste zitting in Genève op 14 juni 2007, alsook met de amendementen van de bijlagen die zullen worden aangenomen overeenkomstig artikel 45 van het Verdrag.

Het Verdrag heeft een gemengd karakter en betreft bevoegdheden van de federale overheid, de gewesten en de gemeenschappen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

2. Het ontwerp voorziet niet enkel in de instemming met het Verdrag nr. 188 zelf, maar ook met “de amendementen van de bijlagen die zullen worden aangenomen overeenkomstig artikel 45 van het verdrag” (artikel 2, 2°, van het ontwerp).

Zoals de afdeling Wetgeving van de Raad van State in het verleden al heeft opgemerkt, is het voor de wetgever weliswaar niet onmogelijk om met toekomstige wijzigingen van een internationaal verdrag in te stemmen, mits evenwel aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Zo heeft de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving van de Raad van State het volgende opgemerkt¹:

“Bij deze bepalingen wordt aan Europese organen de bevoegdheid opgedragen om een aantal bepalingen te wijzigen zonder goedkeuring van de lidstaten overeenkomstig hun respectieve grondwettelijke bepalingen. België en de deelentiteiten ervan zouden dus gebonden kunnen zijn door een wijziging van het Verdrag zonder dat de bevoegde wetgevende vergaderingen daar uitdrukkelijk mee hebben ingestemd². De omstandigheid dat, desgevallend, de besluiten van de Europese Raad of van de Raad met eenparigheid van stemmen moeten worden genomen, doet niets af aan die vaststelling³.”

¹ Adv.RvS 44.028/AV van 29 januari 2008 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 19 juni 2008 ‘houdende instemming met het Verdrag van Lissabon tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met de Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007’, *Parl.St.* Senaat 2007-08, nr. 4-568/1, pp. 355-356, nr. 38; zie eveneens Adv.RvS 51.151/VR van 3 april 2012 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 20 juni 2012 ‘houdende instemming met het Verdrag tot instelling van het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM), ondertekend te Brussel op 2 februari 2012’, *Parl.St.* Senaat 2011-12, nr. 5-1598/1, pp. 40-41, nr 1.2 onder “Algemene opmerkingen”.

² Voetnoot in de geciteerde tekst: Zie de toepasselijke teksten onder bovenvermeld nr. 24 (...).

³ Voetnoot in de geciteerde tekst: De meeste “overbruggingsclausules” bepalen dat de besluiten met eenparigheid van stemmen worden vastgesteld. Dit is echter niet het geval met de besluiten waarvan sprake is in de artikelen 98, 107, lid 2, c), 129, lid 3, 281, tweede alinea, en 300, lid 5, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Zowel het Hof van Cassatie⁴ als de afdeling Wetgeving van de Raad van State⁵ aanvaarden dat onder bepaalde voorwaarden de wetgevende vergaderingen vooraf kunnen instemmen met een verdrag of met een wijziging van een verdrag. Opdat zulke voorafgaande instemming verenigbaar zou zijn met artikel 167, §§ 2 tot 4, van de Grondwet en met artikel 16 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, moet aan twee voorwaarden worden voldaan: het is vereist dat de Wetgevende Kamers en, in voorkomend geval, de Gemeenschaps- en Gewestparlementen de grenzen van de toekomstige wijzigingen kennen⁶ en dat ze uitdrukkelijk aangeven dat ze met die wijzigingen instemmen.”

In artikel 45 van het Verdrag worden de grenzen van de mogelijkheid tot amenderen voldoende aangegeven, waardoor aan de eerste hiervoor bedoelde voorwaarde is voldaan. Uit artikel 2, 2°, van het ontwerp volgt dat tevens is voldaan aan de tweede hiervoor bedoelde voorwaarde. Het ontwerp doet bijgevolg geen probleem rijzen in het licht van de hiervoor genoemde bepalingen.

3. Het voorgaande neemt niet weg dat met toepassing van artikel 45 van het Verdrag wijzigingen in de bijlagen aangenomen kunnen worden waarmee het Vlaams Parlement het desgevallend niet eens is. Om het Vlaams Parlement de mogelijkheid te bieden om aan de Vlaamse Regering duidelijk te maken dat het niet kan instemmen met een bepaalde wijziging, zou het ontwerp het best aangevuld worden met een bepaling waarin voorzien wordt in de verplichting voor de Vlaams Regering om elke wijziging van de bijlagen binnen een bepaalde termijn aan het Vlaams Parlement mee te delen.

Een voorbeeld van dergelijke bepaling kan worden gevonden in het decreet van 6 maart 2015 ‘houdende instemming met het Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, gedaan te Nagoya op 29 oktober 2010, alsmede met zijn bijlage’, waarvan artikel 3 luidt:

“Onder voorbehoud van het derde lid, zullen de aanvullende bijlagen bij het Protocol van Nagoya, die met toepassing van artikel 30, lid 2, van het Verdrag inzake biologische diversiteit, ondertekend te Rio de Janeiro op 5 juni 1992, aangenomen worden, volkomen gevolg hebben.

⁴ Voetnoot in de geciteerde tekst: Cass., 19 maart 1981, Arr. Cass., 1980-1981, 808; J.T., 1982, 565, en noot J. VERHOEVEN; Cass., 2 mei 2002, nr. C.99.0518.N.

⁵ Voetnoot in de geciteerde tekst: Zie onder meer advies 33.510/3 van 28 mei 2002 over een voorontwerp dat ontstaan gegeven heeft aan de wet van 17 december 2002 houdende instemming met het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de Bijlagen I en II, gedaan te Aarhus op 25 juni 1998 (*Parl.St.* Senaat, 2001-2002, nr. 2-1235/1, blz. 48); advies 35.792/2/V van 20 augustus 2003 over het voorontwerp dat ontstaan heeft gegeven aan het decreet van 27 november 2003 houdende instemming met het Verdrag inzake persistente organische verontreinigende stoffen, gesloten te Stockholm op 22 mei 2001, alsmede met de Bijlagen erbij (*Parl.St.* W.G.R., 2003/2004, nr. 575/1, blz. 10); advies 36.170/1 van 11 december 2003 over het voorontwerp van wet houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Kroatië, ondertekend te Brussel op 31 oktober 2001 (*Parl.St.*, Senaat, 2004-2005, nr. 957/1).

⁶ Voetnoot in de geciteerde tekst: Zie inzonderheid de adviezen waarnaar in de vorige voetnoot wordt verwezen.

De Vlaamse Regering meldt elke bijlage als vermeld in het eerste lid, die aan de Partijen meegedeeld werd door de Depositaris, binnen een termijn van drie maanden aan het Vlaams Parlement.

Binnen een termijn van zes maanden na de mededeling van de Vlaamse Regering, vermeld in het tweede lid, kan het Vlaams Parlement zich ertegen verzetten dat een bijlage als vermeld in het eerste lid, volkomen gevolg zal hebben.”

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME